

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

Εισηγήτρια: Καραμπέτσου Δήμητρα

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- A. Τάγματα εργασίας (αμελέ ταμπουρού)
- B. Οργανισμός περιθάλψεως προσφύγων (Θεσσαλονίκη - 1914)
- Γ. Πατριαρχική Επιτροπή

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση, τη λέξη Σωστό, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πρόταση είναι λανθασμένη:

- A. Οι Σουλιώτες στη Γ' Εθνοσυνέλευση έθεσαν ως βασικό θέμα την παραχώρηση τόπου για μόνιμη εγκατάσταση.
- B. Το Μεσολόγγι είχε πλέον επιβαρυνθεί υπερβολικά μετά τη εκδίωξη των Τούρκων από τη Δυτική Στερεά.
- Γ. Προκειμένου να ανακουφιστεί το Μεσολόγγι από τη συνεχή εισροή προσφύγων, το Βουλευτικό παραχώρησε στους Σουλιώτες το Ζαπάντι, βορειοδυτικά του Αγρινίου.
- Δ. Οι Μεσολογγίτες συμφώνησαν με την απόφαση για παραχώρηση γης για εγκατάσταση των προσφύγων.
- Ε. Η απόφαση της κυβέρνησης για παραχώρηση γης στην ευρύτερη περιοχή του Μεσολογγίου στους πρόσφυγες αποτελεί την πρώτη ιδέα για αποκατάσταση προσφύγων στα χρόνια του Αγώνα.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

- α. Γιατί η Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (ΕΑΠ) έδωσε προτεραιότητα στη γεωργία; (μονάδες 5)
- β. Για ποιους λόγους προτιμήθηκαν η Μακεδονία και η Δυτική Θράκη για την εγκατάσταση των προσφύγων; (μονάδες 8)

Μονάδες 13

ΘΕΜΑ Β2

α. Τι γνωρίζετε για τη μέριμνα των προσφύγων κατά την περίοδο 1917-1921; (μονάδες 4)

β. Τι γνωρίζετε για τους όρους της σύμβασης ανταλλαγής πληθυσμών (30 Ιανουαρίου 1923) και σε τι διέφερε η συμφωνία αυτή από τις προηγούμενες; (μονάδες 8)

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Γ1

α. Με ποιους τρόπους αντιμετωπίστηκαν οι πρώτες στοιχειώδεις ανάγκες των προσφύγων αμέσως μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή; (Μονάδες 12)

β. Πώς αντιμετωπίστηκε ειδικότερα το πρόβλημα της προσωρινής στέγασης των προσφύγων; (Μονάδες 13)

Στην απάντησή σας να συνδυάσετε τις ιστορικές σας γνώσεις με τις πληροφορίες που παρέχει το ακόλουθο κείμενο.

Κατά τις πρώτες ώρες της μικρασιατικής τραγωδίας, η πρώτη δραστηριοποίηση από πλευράς ελληνικών αρχών ήταν η συλλογή τροφίμων και χρημάτων για να περιθάλψουν τα ράκη^[1] που αποβιβάζονταν από το «Καρνάκ» και τη «Φρυγία», τα δυο πρώτα ξένα ατμόπλοια που κατέπλευσαν στον Πειραιά. Όπως ήταν φυσικό, εξίσου πρωταρχική ενέργεια υποδοχής ήταν η παραχώρηση, όπου υπήρχαν, των υποστέγων του Πειραιά, των προτεσταντικών εκκλησιών της πόλης και κάποιων αιθουσών του Τζάννειου Νοσοκομείου. Και πάρα πολύ σύντομα, στις εφημερίδες της 2ας Σεπτεμβρίου, [...] διαβάζουμε στα ψιλά γράμματα ότι στο Υπουργείο Δικαιοσύνης «μελετάται η τροποποίηση του ενοικιοστασίου», στο σημείο που αφορά στην υπενοικίαση των δωματίων. Ακόμη, στο Ελεύθερον Βήμα παρουσιάζεται από τις πρώτες κιόλας μέρες «προσφορά δωματίου εντός κατοικίας», αλλά υπό τον εξής όρο: το δωμάτιο προσφέρεται «για ενοικίαση από οικότροφο προσφυγοπούλα». Τα δείγματα αυτά είναι οι προάγγελοι, κατά κάποιον τρόπο, των επικείμενων επιτάξεων, έστω και αν για την ώρα μάλλον δε φαίνεται να υπάρχει σαφής αντίληψη στο κράτος και στην κοινή γνώμη περί της εκτάσεως των γεγονότων. Στο μεταξύ οι καταλήψεις επεκτείνονται σε κάθε κενό, δημόσιο χώρο.

(Βίκα Δ. Γκιζελή, «Επίταξις ακινήτων κατοικουμένων ή οπωσδήποτε χρησιμοποιουμένων» [στον τόμο:] Ο ξεριζωμός και η άλλη πατρίδα. Επιστημονικό συμπόσιο, Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, Αθήνα 1997, σσ. 71-72.)

[1] ράκη: εξαθλιωμένοι πρόσφυγες,

Μονάδες 25

ΘΕΜΑ Γ2

Αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που ακολουθούν και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφέρετε:

α. Τι επεδίωκε ο Ελευθέριος Βενιζέλος με την υπογραφή της *Συμφωνίας της Άγκυρας (10 Ιουνίου 1930)*. (μονάδες 12)

β. Τις αντιδράσεις των προσφύγων της Μικράς Ασίας στην παραπάνω συμφωνία. (μονάδες 13)

ΚΕΙΜΕΝΟ Α': Βενιζέλος κατά την συνεδρίασιν ταύτην (της Βουλής της 25ης Ιουνίου 1930) υπεστήριξεν ότι η Ελλάς ανέλαβε διά της συνθήκης περί ανταλλαγής την υποχρέωσιν να χρησιμοποιήσῃ την εἰς τὸ ἔδαφός της ανταλλάξιμον περιουσίαν διὰ τὴν ἀποζημίωσιν των προσφύγων καὶ ὅτι τὴν υποχρέωσίν της ταύτην τὴν ἐξεπλήρωσεν. Ἀλλ' ὁσονδήποτε καὶ ἀν ἦτο ἐπαχθὴς διὰ τὴν Ελλάδα ἡ σύμβασις της 10ης Ιουνίου, τίποτε τὸ καλύτερο δὲν ἤμπορούσε νὰ πραγματοποιηθῇ. Ἡ Τουρκία ἐζήτει, εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, τὸν πλήρη συμψηφισμόν. Ἡ Ελλάς ἀντεπρότεινεν ὅπως τὰ ουδέτερα μέλη της Μικτῆς Επιτροπῆς Ἀνταλλαγῆς ἀναλάβουν τὴν ἐφαρμογὴν συνοπτικοῦ καὶ συνολικοῦ συστήματος ἐκτιμήσεως. Ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις ἀπεδέχθη, τελικῶς, τὴν ἐλληνικὴν πρότασιν, τὰ ουδέτερα δὲ μέλη υπέδειξαν τὸν γενικὸν συμψηφισμόν. Νὰ ἠρνεῖτο ἡ Ελλάς τὴν ὑπόδειξιν ταύτην; Ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις δὲν εἶχε κανένα λόγο νὰ βιάζεται. Ἀντιθέτως, ἡ ἐκκρεμότης της ἐδίδεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ δυσχεραίνῃ ἀκόμη περισσότερο τὴν θέσιν των 110.000 Ἑλλήνων της Κωνσταντινουπόλεως, οἱ οἱοῖσι θὰ ἐξηναγκάζοντο νὰ καταφύγουν εἰς τὴν Ελλάδα. Θὰ ἤμπορούσαμεν νὰ υποστώμεν τὸ νέον αὐτὸ προσφυγικὸν κύμα; Καὶ ἦτο συμφέρον νὰ κενωθῇ ἡ Κωνσταντινούπολις ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, ἐναντι τῆς ἀβεβαίας προοπτικῆς που παρείχε ἡ παράτασις της ἐκκρεμότητος ἐπὶ τοῦ ζητήματος των ἐκτιμήσεων;

(Γρ. Δαφνίης, *Ἡ Ελλάς μεταξύ δύο πολέμων (1923 -1940)*, τόμ. Β', Ἀθήνα 1997: ἐκδ. Κάκτος, σσ. 66-68.)

ΚΕΙΜΕΝΟ Β': Τὸ οικονομικὸν σύμφωνο με τὴν Τουρκία θὰ κυρωθῇ. Ὁ προσφυγικὸς ὅμως κόσμος θὰ παραμείνῃ διχασμένος. Ὅσα σωματεία, τόσες ἀντιδράσεις, τόσα ἀνακοινωθέντα καὶ ψηφίσματα –πολλὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα περνοῦν καὶ στὸν τύπο –με περιεχόμενον διαμετρικὰ ἀντίθετο. Οἱ ἐξεγέρσεις καὶ τὸ προσφυγικὸν ρεῦμα διαμαρτυρίας θὰ ογκωθῇ ἐπικίνδυνα πρὸς τὰ τέλη Ὀκτωβρίου τοῦ 1930, τὶς παραμονές της ἀναχώρησης τοῦ Βενιζέλου στὴν Ἄγκυρα. Οἱ προσφυγικὲς ὁργανώσεις θὰ καλέσουν τὰ μέλη τους σὲ γενικὲς συγκεντρώσεις καὶ θὰ συντάξουν ψηφίσματα που θὰ τὰ στείλουν ὄχι μόνον στὸν Βενιζέλο ἀλλὰ καὶ στὸν Ἰνονοῦ[1]. Μ' αὐτὰ θὰ ζητοῦν τὴν ἀκύρωση των «ἀπανθρώπων [...] συμβάσεων καὶ τὴν διαρρῦμισιν τοῦ προσφυγικοῦ προβλήματος ἐπὶ τῇ βάσει των στοιχειωδῶν κανόνων τῆς ἠθικῆς καὶ τοῦ δικαίου [...] ἄλλως ἡ ἐλληνοτουρκικὴ φιλία [...] ἀποβαίνει κενὴ ἐννοίας καὶ ὅλως διόλου ἀσταθῆς».

(*Ἰφιγένεια Ἀναστασιάδου: Ὁ Βενιζέλος καὶ τὸ Ἑλληνοτουρκικὸν Σύμφωνον Φιλίας τοῦ 1930. Στὸ συλλογικὸν τόμο: Μελετήματα γύρω ἀπὸ τὸν Βενιζέλο καὶ τὴν ἐποχὴν του*, Ἀθήνα 1980: ἐκδ. Φιλιππότης, σ. 329.)

Μονάδες 25